

Rodenbach, een jong en gedreven idealist

Een Vlaams rood-bruin bier van gemengde gisting ons nagelaten door Firma Van d'heeren A. Rodenbach en compagnie Vereenigde brauwers te Roeselare – nu Palm Breweries – blijft ertoe bijdragen om de naam “Rodenbach” in eer en achting te houden. Het **verband tussen brouwerij en Vlaamse Beweging** is echter niet altijd even duidelijk, te meer dat het hier gaat om een familie die in dienst van het Oostenrijks leger verzeild raakt in Roeselare en zich daar onderscheidt door hun militair engagement met Napoleon's

veroveringen én de Belgische Omwenteling.

Militaire belangen, wijnhandel, jeneverstoken, bier brouwen, de juiste vrouw trouwen en een kroostrijk gezin bouwen maken van de Rodenbachs vanaf het midden van de 18de eeuw verdienstelijke poorters van Roeselare. De Rodenbachs verdienden hun sporen in diplomatie en natievorming. Tot de vierde generatie Rodenbachs behoort **Albrecht Rodenbach** (°1856) die een belangrijke bijdrage leverde aan de Vlaamse Beweging. Zijn talenten en energie heeft hij hoofdzakelijk ten dienste gesteld van wat hij noemde het ‘Vlaamse studentenkamp’, de toen ontluikende katholieke Vlaamse studentenbeweging.

Albrecht Rodenbach gaf aan het Gezelliaanse streven naar authenticiteit een heroïsch karakter en plaatste het duidelijker in de **romantisch-nationale beweging** van zijn tijd. Hij werd de heraut van de Vlaamse nationaliteit die hij weerspiegeld vond in het geïdealiseerde oude Kerelsvolk. Anders dan Guido Gezelle had Rodenbach een grote bewondering voor romantische kunstenaars als Peter Benoit en Hendrik Conscience. Uit De Leeuw van Vlaanderen putte hij de slogan “Vliegt de Blauwvoet” en het **strijdsymbool** de stormvogel blauwvoet. Rodenbach was in wezen een cultuurnationalist die – in de traditie van Gezelle en Hugo Verriest – voor Vlaanderen's herleving niet zoveel verwachtte van staat en politiek.

Met zijn studentenbeweging in Leuven wilde hij de studerende jeugd aanzetten tot een pioniersfunctie in de katholieke Vlaamse beweging. Van deze beweging moest **de redding** komen omdat de oudere generaties, de wijze pruiken, de politieke en kerkelijke verantwoordelijken tekort waren geschoten. Ze moesten het volk wekken tot een nationaal zendingsbewustzijn door de herbronning van het onderwijs, de kunst en de gehele cultuur aan de volkse tradities.

Op het vlak van de methode van mobilisering ontdekte hij de kracht van poëzie, zang en toneel voor de propagandistische werking. Tot de jaren 1930 bleef toneel immers een typische activiteit van de studentenbonden. Door de ontwikkeling van de **blauwvoetromantiek** reikte Albrecht Rodenbach bovendien aan zijn tijdgenoten en de vele daaropvolgende generaties een symboliek aan. Hij werd zelf – ook ten

gevolge van zijn voortijdige dood (+1880) – een deel van de symboliek en kon daardoor uitgroeien tot een echte mythe.

Ter gelegenheid van de inhuldiging van een standbeeld voor Rodenbach vonden te Roeselare in 1909 de eerste Rodenbachfeesten plaats. De **breuk binnen de Vlaamse Beweging** die tijdens de Eerste Wereldoorlog tot stand kwam, manifesteerde zich duidelijk op deze feesten. Tijdens de oorlog was het standbeeld naar Gent overgebracht waar het als symbool van de vernederlandste universiteit werd gebruikt. In 1919 werd de terugkeer van het standbeeld naar Roeselare gevierd. Het waren de eerste landelijke Vlaamse feesten na de wapenstilstand en de Fronters zowel als de verdedigers van het minimumprogramma – loyale liefde voor het Belgisch vaderland en een Vlaanderen dat ondanks de lotgevallen van de oorlog zou herrijzen – beriepen zich op de erfenis van Rodenbach. 's Avonds ontaarden deze Rodenbach-feesten. Later stonden de feesten in het teken van Rodenbach's bekommernis om Vlaanderen een plaatsje in Europa te verzekeren, en dit ondanks het werk van historici om Rodenbach in een juist perspectief te plaatsen.

De **grondige mentaliteitsverandering** die zich in de loop van de jaren 1960 voltrok betekende een keerpunt in de beeldvorming over Rodenbach. Van verering of interesse in brede lagen van de katholieke studerende jongeren in Vlaanderen was geen sprake meer, zelfs de bekendheid met de figuur ging zeer snel achteruit, zoals bleek uit een rondvraag die in het Rodenbachjaar 1980 werd gehouden naar aanleiding van de 100ste verjaardag van zijn overlijden.

Deze tekst is geschreven ten behoeve van de bezoekers van het Vlaams café dat bij wijze van Guldensporenviering door de vzw Vlaams Komitee Druivenstreek wordt opengehouden in het kader van Tropiscala (Overijse, 28 juni 2014). De belangrijkste referenties voor het maken van deze samenvatting zijn de 'Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging' en 'Masterclass', een publicatie van Palm Breweries.